

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:
Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden
mesec 1 gld 40 kr.
V administraciji prejemam velja:
Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v
„Katol. Tiskarni“ Koptarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredni nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 35.

V Ljubljani, v ponedeljek 13. februarja 1899.

Letnik XXVII.

Mladočehi o položaju.

Parlamentarna komisija mladočeškega kluba v državnem zboru je izdala minulo soboto na češki narod daljšo izjavo, katere glavna vsebina je približno naslednja.

Parlamentarna kriza se je v zadnjem času izredno poostriala, javno-pravne razmere zahtevajo nujnih preosnov. Z uvedbo češkega jezika v državne urade na Češkem, Moravskem in v Šleziji ni ponehal boj za narodno enakopravnost v deželah češke krone. Akoravno bi češki narod na podlagi zgodovinskih dejstev smel po vsi pravici zahtevati za svoj jezik kot jezik večine prebivalstva vse predpravice v javnem in zasebnem življenju, zahteva vendar samo, da se pripozna češčina za jednako vredno in veljavno z nemškim jezikom.

Toda velik del zastopnikov nemškega naroda noče o tem ničesar čuti in se le še nadalje bori za nemško hegemonijo in za predpravice nemškega jezika v državnem življenju. Ravno vsled tega so pričeli nemški zastopniki na celi črti brezobziren boj proti jezikovnim naredbam, kateri boj ima jedini namen, obnoviti gospodstvo manjšine nad večino in znova uvesti s tem zjedinjeno despotstvo krivice in nepravičnosti.

Ta borba, ki se je zanesla v osrednji parlament pod imenom obstrukcije, je preprečila vsako pozitivno delo in še celo na gospodarskem in socialnem polju. Vsaka protiakcija je bila v tem oziru brezuspešna. Zadnji dogodki so znova neovržno potrdili dejstvo, da sedanje ustavne naprave niso ne samo nesposobne, prilagoditi se posebnim razmeram historično-političnih individualnostij posamnih kraljestev in dežela te države,

marveč tudi žalijo prava posamnih narodnostij in ovirajo njih razvoj. In tako je ta država, o kateri Palacki pravi, da bi se morala ustanoviti, ko bi je še ne bilo, postala država zmešnjav in slabosti, in sicer samo radi tega, ker drug drugemu ne privoščijo jednakega prostora na solncu pravice.

Umevno je, da v takih razmerah češki poslanci niso mogli vseskozi vsrčiti svoje naloge, in je tudi ne morejo, dokler se ne reši ta kriza. Ustavna kriza se bo pa le tedaj srečno rešila, ako se spremene temelji države, na katerih je zagotovljen obstoj habsburške države napram vsem zunanjim in notranjim silam, ako se povrne k pravici in pravičnosti v vsem svojem organizmu.

V tem važnem trenutku obračajo se češki zastopniki do svojega naroda v zaupanju, da pojmi važnost trenutka in da bo znal izreči nepristransko sodbo o razmerah, v katerih se sedaj nahajamo.

Češki zastopniki so zvesto vztrajali pri večini, priznavajoč potrebo solidarnosti vseh strank desnice, ki se bore za historična prava, za razširjenje deželne avtonomije in za izvedbo enakopravnosti. Tudi v bodoče uvidijo češki poslanci v obstoju te zveze poročstvo, da se politične razmere ne razvijo na račun načel desnice in v škodo po njej zastopanih narodov. V sporazumu z ostalimi desničskimi zastopniki bodo storili vse potrebno, da se skupni program desnice ne samo pripozna, marveč da se tudi praktično izvede v državnem organizmu.

Dosedanji vspehi mladočeškega kluba v narodnem oziru, ki pa prav nič ne škodujejo Nemcem, ne smejo ustaviti nadaljnjega dela, dokler ni popolno priznana in izvedena veljava češkega naroda v deželah češke krone na podlagi jednake pravice z nemškim narodom. Le na podlagi teh

načel je mogoče sporazumljenje z nemškimi so-deželani, po katerem češki narod iskreno hrepeni v interesu mirnega mejsebojnega bivanja in gospodarskega razvoja čeških dežel. Na to sporazumljenje je bil češki narod vedno pripravljen.

Razpor mej obema narodnostima, ki je povzročil deželi že toliko gorja, je v resnici že malosten, kajti potrebno je le nekoliko dobre volje, da se najde način za pravično rešitev.

Zgodi naj se pa karkoli, zvesti svojemu državnopravnemu prepričanju hočejo češki poslanci vse storiti, da se razvijo ustavne razmere v smislu pravice. Poleg tega se bodo pa tudi nadalje z vsemi silami borili za razširjenje kompetence češkega deželnega zbora, za samostojno državno upravo ter razširjenje deželne avtonomije, ker le tem potom bo mogoče ne samo omiliti narodne boje, marveč tudi omogočiti legislativno delo na gospodarskem in socialnem polju. Pred vsem je pa potrebno v dosego tega namena jedinstvi mej narodom, kajti taktika je sedaj postranska stvar.

V sedanjem resnem času, ko se ves nemški tabor organizuje proti češki narodnosti, treba stati vsikdar na braniku in braniti ne samo dosedaj priborjene pravice, marveč tudi iti v boj za skupno zmago.

Z zaupanjem in odločnostjo zro češki poslanci v bodočnost, zavedajoč se, da velja njih boj pravični, dobri stvari, in da mora konečno dovesti do zmage. Poročstvo za to pa imajo v jedinstvi češkega naroda.

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. februarja.

Izjava poljskega kluba. Jednako izvrševalnemu odboru mladočeškega kluba izdali so tudi

LISTEK.

Kurent.

Kot majhen dečko sem nekega dne predpustom z družimi otroci ležal na peči ter z rokama podpiral si glavo; oče so sedeli za pečkom, mati pa vrteli kolovrat: kar se počasi odpró vrata in v hišo stopi stari Gadnar iz Podšumberka obložen s težkim kijem na rami.

»Dober dan, Matija! — pravi mojemu očetu, — »ta-le kij sem ti prinesel, ker si mi že tolikrat naročal za-nj; menda ti ne bom nobenega več, kajti naduha me tlači, léta mi težé križ in kolena so kakor okamnena, — treba bo kmalu v krtovo deželo!«

Odloživši breme na tla vsede se na klop, da se oddahne; mati pa mu prinesó velik kos ajdovega kruha in skledo hruškovke, da si nekoliko podstavi želodec.

»Veš kaj, Lužar«, — spregovori nato, — »še nekaj te bom poprosil, predno grem; menda ne boš hud. Razumi me, da so že stari ljudje pravili, da ima revščina Podšumberkom vsako leto mlade; lani nam je pa še toča na pomoč prišla, da smo prav ob vse. Daj mi pol mernika ajde, da jo nesem na Krko v malin; rad bi še parkrat najedel se luskovih žgancev s kislim zeljem, predno

grem pod zemljo.« — Nato je globoko zakašljal ter čakal odgovora.

»Rad ti je bom dal«, — odvrnejo oče, — »le enkrat še povej »storijo« od Kurenta, ker je ravno predpust. Jaz sem jo že skoraj pozabil, pa naj jo tudi otroci slišijo!«

»Če družega nič ne terjaš, s tem ti lahko ustrezem«, dé možiček; — bom pa precej povedal:

»Kurent je služil tri leta, pa je zaslužil tri vinarje in eno suknjo. Samega veselja jo obleče, vzame tri vinarje in poskakuje in vriska po bližnji trati pred hišo. Pride po poti berač in ga vpraša: »Kaj ti je, Kurent, da si tako vesel?« — »Kaj bi ne bil«, pravi Kurent, »tri leta sem služil, pa sem zaslužil tri vinarje in eno suknjo!« »O, ko bi ti meni enega dal«, — reče berač, »vidiš, ki sem ubožec!« — Kurent je bil usmiljenega srca, seže v žep in mu da vinar.

Drugi dan, ko je zopet skakal po trati, pride drug berač, ki ga tudi popraša, zakaj je tako korajžen. Kurent mu odgovori, kakor onemu prejtadan. Berač ga poprosi v imenu božjem za vinar — in Kurent mu ga da. Tretji dan pride zopet drug berač, kateremu je dal tretji vinar. Četrty dan pride na pol razgaljen siromak ter ga poprosi za suknjo, kajti huda burja je brila, da je berača res zeblo. »Kaj porajtaš, mu pravi, ki si

še mlad in imaš gorke kri! Lej, jaz sem star in na pol gol, daj mi jo v imenu božjem! Lahko si boš drugo prislužil, ker se lahko delaš; Bog ti bo povrnil, kar boš meni vbožčku dobrega storil!«

Kurent sleče suknjo in jo da beraču. Pa burja je burja. Hudo ga je začelo zebsti, tako, da ji je zapretel, da ji zamaši ljuknjo, od koder piha, ako ne poneha. Burja pa pravi: »Pusti me, hočem te odškodovati; dam ti osla, ki ti bo denarje delal. Kadar boš rekel: »osel rigaj!« pa bodo cekini od njega šli!« — Kurent je bil zadovoljen, vzel je osla ter šel z njim v bližno gostilno. Notri ukaže oslu, naj riga — in nakrat je bil pred njim cel kupec cekinov. Koga naj bi bil ostir bolj vesel, kakor tacega »cehovca!« Toliko časa so pili, da so Kurenta vpijanili in je moral tam prenočiti; ostirju je bil pa osel tako povšeči, da ga je po noči zamenil z drugim. Ko zjutraj Kurent od njega zahteva cekinov, navalil mu je na tla kup navadnih oslovskih fig.

Nevoljen nad to prevaro hiti nad burjo, ter ji zažuga, da ji bo vhod zamašil, ker ga je ogoljfal. »Pusti me«, pravi, »dam ti mizo, ki si bo sama »narihtala«, kadar boš rekel«. Potolažen vzame mizo in jo nese v tisto gostilno, kjer je bil včeraj. »Ker imaš prazno mizo, — ponorčuje se ostir, — kaj pa naj prinesem nanjo, če imaš še kaj cekinov od včeraj?« — »Nič, odreže se

Poljaki na svoj narod izjavo, v kateri pojasnjujejo splošni politični položaj ter govore o zadnjih pridobitvah na polju justice, šolstva, ter na gospodarskem in obrtnem polju. Precejšnja pozornost in politično važnost uvidijo nekateri krogi v konečnem odstavku, ki slove: Parlamentarna komisija poljskega kluba mora v njegovem imenu in po njegovem naročilu izraziti nado, da bo vlada, katero je klub vedno in ne brez žrtev podpiral, s svojo skrbjo za deželo varovala klub pred eventualnimi razpori z njegovi lastnimi načeli, katere zvesto in trajno priznavajo. Z dobrohotnim in nepristranskim postopanjem, tudi v političnem in gospodarskem oziru, mej izvenparlamentarno dobo, bode vlada deželi in poljskemu klubu omogočila njegovo nadaljno podporo.

Križa na Ogerskem je tudi še danes nerešena, akoravno se je v vladnih krogih z vso gotovostjo naglašalo, da zavladajo koncem minulega tedna zopet normalne razmere. Reči se sme celo, da je v tem oziru še nekoliko slabše, kajti opozicija sedaj v svojem odgovoru na vladne pogoje zopet izjavlja, da ne privoli indemnitate sedanjemu Banffyjevemu kabinetu. Glede te preporne točke se je minule dni že poročalo, da se je opozicija vdala vladni želji in da ji o tem pogledu ne bode povzročala nikakih zaprek. Tu toraj ni nikakega napredka. Konečno so pa nerešene še nekatere garancije, izmed katerih posebno one glede sostave bodočega kabineta vlada ne more izpolniti. Ta dejstva toraj kažejo, da rešitev dolgotrajne krize še ni tako blizu. Nasprotno pa prijavljajo budimpeštanski listi neko drugo vest, ki bo, ako se vresniči, potrdila marsikoga v misli, da rešitev krize ni več daleč. Poročajo namreč, da je baron Banffy v soboto najel palačo grofa Zichya v Budimu za letno najemščino 3800 glđ. To bi pomenilo, da misli baron Banffy v kratkem ostaviti doseganje svojo palačo.

Vzhodno vprašanje. Bolniku ob Bosporu se sicer v zadnjem času ne godi najbolje, posebno odkar so mu evropske velesile odrezale še ona dva prsta, s katerima je krčevito držal otok Kreta. Ta udarec je zanj precej hud, vendar pa ni nikakor odobravati misli nekaterih krogov, naj se ga sedaj nekaj časa pusti v miru, da se odpočije. Pomniti namreč treba, da Osman ne bo šteti dnovi njegovega bivanja v Evropi, toda ostaviti je ne mara kar z lepa. Pripravlja se na vse mogoče slučaje in vedno novo pomnoževanje vojnih priprav ne obeta nič kaj mirnih časov. Ko bode namreč prisiljen pobrati šila in kopita ter za vselej ostaviti evropska tla, poslužiti se bo hotel izrednih sredstev, da si poskrbi tak odhod, kakoršen je bil njegov prihod, namreč z ognjem in krvjo. V Ipeku zadnje dni zbrana skupščina, kateri je sultan dal svoj »blagoslov«, je najboljši dokaz za to. Albanci so bili v vseh časih znani

kot najbolj grozoviti izmed vseh turških čet in so si tudi v zadnji grško-turški vojski stekli s to lastnostjo mnogo lavorik. Akoravno torej bolnik ob Bosporu vidoma hira na znotrajnih in zunanjih boleznih, je vendar nujno potrebno, da so na te prikazni neprestano pozorni vsi evropski politiki, kateri so res kaj vneti za ohranjenje svetovnega miru.

Vodstvo angleške liberalne stranke je prevzel minuli ponedeljek v angleški spodnji zbornici bivši vojni minister Campbell-Bannerman, katerega je liberalna stranka v posebni slovesni seji izvolila svojim voditeljem. V svojem zahvalnem govoru je omenjal novi vodja, da hoče vsikdar ostati zvest načelom, ki jih priznava njegova stranka, in varovati njeno čast in ugled, kakor tudi parlamenta. Podrobnejega programa mož nadalje ni razvijal in se bo toraj sodil še le po nadaljnjih svojih delih.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 13. februarija.

(Priateljski večer.) Prihodnje sredo 15. t. m. predava pri prijateljskem večeru profesor dr. J. E. Krek o »koristih liberalizma v 19. veku.« Predavanje je v Kat. domu. Začne se ob osmih zvečer.

(† Anton Brodnik) Včeraj je umrl v ljubljanskem »Leoninumu« gosp. Anton Brodnik, duhoven v pokoju. Pokojnik je bil rojen 24. aprila 1831 v Dobropoljah. Bil je izredno nadarjen mož, slovel je bivši kaplan pri stolnici kot izvrsten govornik, kot gimnazijski učitelj v Kranju in Zagrebu je bil na glasu temeljitega jezikoslovca. — Sámosvoj, kakor je bil pokojnik kot profesor, ni hotel priseči na nove postave in zato je dal slovo profesuri ter se je podal v duhovno pastirstvo, kjer je jako slovel vzlasti kot pridigar in katehet. Ž njim je legel v grob jeden najboljših slovenskih vzgojeslovcev. Naj počiva v miru!

(Sobotni »Slovenski Narod«) objavlja, kakor smo že omenili, nastopni izjavi: V osobni zadevi g. dr. Ivana Šusteršiča: V polemiki so nam spodleteli napadi na g. dr. Ivana Šusteršiča, ki se značijo kot huda razžaljenja njegove osobne časti. Ker nimamo nikakega povoda dvomiti nad občeznano osebo integriteto g. dr. Šusteršiča, izrekamo, da svojo označeno pisavo obžalujemo in vse navedene žalitve lojalno prekličemo. — V zadevi »Ljudske posojilnice«: Zapeljani po krivih informacijah, objavili smo v zadnjem času članke, ki sicer niso imeli namena, omajati zaupanja v »Ljudsko posojilnico«, ki so se pa deloma vendar le tako tolmačili. Izjavljamo torej, da nimamo nikakega vzroka, dvomiti nad strogo solidarnostjo in zanesljivostjo tega denarnega zavoda in da torej navedbe in izvajanja naših člankov, v kolikor bi se mogla tolmačiti v

mu odpro; toda oštir ga začne skozi okno kregati in zmerjati s pijancem in ponočnjakom rekoč da ne odpre, ker je prepozno in so vsi že v postelji. Kurent pravi: »Kijčka bijta!« in — nakrat so bila večna vrata na tleh in ravno tako tudi hišne duri. Ko pa oštir le še neče iz postelje, ukaže, naj tudi po postelji začneta udrihati. Kmalu je bila postelj razbita, pa tudi po oštirju je tako gorko padalo, da je takoj začel prositi, naj odneha, saj mu hoče vse nazaj dati, kar mu je bil prej zamenil. Kurent vzame nazaj le puško in gosli ter odide po svetu.

Pride do velike graščine, kjer gospod ravno pri oknu sloni. Kurent ga pozdravi in popraša, če potrebuje kakega lovca. »Da, potrebujem ga, pa mora znati dobro streljati. Vidiš onega-le vrabca vrhu trnja? Če ga ustreliš, pa kar ostani!« »Jaz ga čem ustreliti, pravi Kurent, toda le, če greste potlej slečen ponj!« — »Pojdem, ker tako vem, da ga ne boš zadel«, odgovori gospod. Kurent vstrelji in tič pade v sredo grma. Graščak se razpravi in zleze v grm; Kurent pa začne gosti. Kakor je godel, tako je moral gospod skakati po trnju. Vpil je na vso moč. Hlapci priteko, pa kaj, ko morajo tudi oni plesati. Kurentu se graščak vendar začne smiliti, da odneha, toda v svojo nesrečo. Hlapci planejo nanj, ga zvežejo in zapro. Čez tri dni bi imel biti obešen.

(Konec sledi.)

zgoraj označenem neljubem smislu, s tem lojalno obžalujemo in prekličemo. — Uredništvo »Slov. Naroda«.

(Osebnosti.) Začasni glavni učitelj na tukajšnji pripravnici, Jan. B e n d a, je imenovan definitivnim glavnim učiteljem na učiteljski pripravnici v Celovcu. — Služba pri novem poštnem uradu v Preserju je podeljena odpraviteljici Kat. Vilhar, služba pri poštnem uradu v Kokri pa posestniku Jos. Verdiju.

(Župan Hribar) vrnil se je s svojega dopusta ter je prevzel danes zopet vodstvo magistratnih uradov.

(Repertoar slovenskega gledališča.) Jutri, na pustni torek, ob polu 4. uri popoldne se bode ob izdatno znižanih cenah predstavljala velepriljubljena čarobna burka v treh oddelkih s petjem »Lumpacij Vagabund«. Zanikerno trojico rokodelskih pomočnikov, t. j. krojača Klobčiča, mizarja Lima in črevljarja Kneftro bodo predstavljale gdč. Slavec, gdč. Ogrinec in gospa Polakova. Signoro Palpiti in nje dve hčeri predstavljajo g. Inemann, g. Danilo in g. Housa. Zlobnega duha Lumpacija bo igrala gdč. Vračko. Burka je torej za ta dan nalašč prirejena. — V četrtek, 16. t. m., bo imela gospa Irma Polakova svojo benefico ter bo igrala dunajsko sliko iz življenja »Tri pare črevljeve«, v kateri ima glavno vlogo. G. Polakova je bila kot igralka vedno jako trudoljubna, mnogostransko porabljiva, marljiva in zanesljiva ter je prav v tej sezoni premnogokrat izborno zabavala slovensko občinstvo.

(Predpustna veselica) »slovenske krščansko-socialne zveze« v Katoliškem domu obnesla se je sinoči izredno dobro in so bili z njo zadovoljni mnogoštevilni obiskovalci in upamo tudi društvena blagajna. Pelo je slovensko katol. pevsko društvo »Zvon«, sodelovali so zvezini tamburaši. Prav zadovoljni smo bili z dvema prizoroma in pa z izvirnima igrama »Kje je meja« in »Župan«. Resnobni nastop malega dečka in deklice v prvem prizoru »Deček in senica« je bil tako ljubkofil in ginljiv, da so navzoči glasno izražali svojo pohvalo in priznanje. In kako krepko, neustrašeno sta govorila? Ganljiv pa je bil nastop matere »Slovenije in njene hčerke Slovenke«. Materina tožba po izgubi sinov in hčera ter njena iskrena prošnja do Stvarnika, naj jej privede nazaj izgubljene otroke, je gotovo ganila vsakega poslušalca. Žal, da je vlada zaplenila nekaj stihov pred prizorom; zaplenjene vrstice so tako nedolžne, da si ne moremo tega drugače razlagati, kakor da dotični cenzor smisla onih besedij sploh umel ni. Tudi obe igri sta se predstavljali jako sigurno, in čudili smo se spretnosti in rutini posameznih predstavjalcev. Vsi so bili kos svojim, deloma precej težkim vlogam. V Ogrinčevi igri »Kje je meja« so nam zlasti ugajale vloge Marijana, Križeva žena (gdč. Červ), Blaž Kraž (gosp. Štefe), Polona, Križeva hči (gdč. Erzenova) in komični uradni sluga Zveriga (g. Pirnat). V Vilharjevem »Županu« pa imamo jako pohvalno omeniti nastop šišenskega župana Dolinarja (g. Gostinčar) in njegove sicer precej poredne, pa vendar pridne hčerke Ančike (gdč. Krekova), ki je jako srečno zadela svojo vlogo. Veliko zaslug si je pridobil pri uprizoritvi obeh iger gosp. Tertnik, ki je vodil predstavo kot inspicijent. »Zveza« je lahko ponosna na svoj včerajšnji večer, in mi moremo »Zvezi« in nje vodstvu le čestitati na tem lepem vspehu. »Zveza« goji slovensko dramatiko mej slovenskim ljudstvom in s tem je povedano dovolj.

(Srečolov) s 300 srečkami je dovolilo ministertvo gasilnemu društvu na Breznici v društvene namene.

(Tržaški trgovci jestvin) so imeli dne 7. t. m. svoj »ples«, ki pa je bil pravcata iredentovska demonstracija, kajti tu se je videlo toliko belo-ru-deče-zelenega, da je moralo kar osupniti. Osupniti pa zlasti radi tega, ker se je te demonstracije udeležilo lep del slovenskih trgovcev, ki kažejo slovenskim zabavam hrbet. In k tem ljudem še hodijo pridno kupovat slovenski okoličani, ki bi si mogli tako zasmehovanje naše narodnosti dobro zapomniti in prej ko prej osvoboditi se tržaških izdajic potom neodvisnih konsumnih društev.

(Volitev v trgovinsko-obrtno komoro na Reki) se je vršila dne 10. t. mes. Izida volitvi še ne

Kurent, imam vsega dovolj — ter ukaže mizi, naj se »narihta«. Pri tisti priči je bila miza polna najboljših jedil in pijač. Jedli in pili so zopet tako dolgo, da je Kurent vinjen zaspal in oštir mu je po noči mizo premenil.

Ko zjutraj miza noče v bogati, gre zopet nad burjo ter jej zagrozi, kakor prejšni dan. Burja mu da nato puško, ki je vstrelila, kar je hotel. Vzame jo in gre z njo v gostilno. Tam je pokazal, kako dobro zna streljati. Oštirju je bila toliko všeč, da ga je napojil, prenočil in po noči premenil jo. Zjutraj jo Kurent poskuša, pa bila je, kakor vsaka navadna puška. Toraj, hajdi zopet nad burjo!

Dala mu je sedaj čudovite gosli, da je moralo vse plesati, kadar je godil na nje. Gre z njimi v prejšnjo gostilno in zahteva pijače; pa oštir mu je neče dati, rekoč, da je prevelik pijanec. Kurent začne gosti in vse mora plesati. Obljubijo mu postreči, s čimer bo hotel, samo da neha gosti. Res mu dajo jesti pa tudi toliko piti, da je vinjen obležal in zaspal. Oštir mu je po noči gosli zamenil z navadnimi, ki niso imele take čudezne moči. Nevolja se poloti Kurenta in zopet gre nad burjo.

Dala mu je sedaj dva železna b'ta ali kijčka, rekoč: »Kadar boš rekel: »Kijčka bijta!« — pa bota stolkla in zdrobila, kar boš hotel!«

Ko pride zopet do gostilne, bilo je že proti mraku in večna vrata so bila zaprta. Prosi, naj

vemo, a nadejati se je, da zmagajo Hrvatje, kajti med kandidati je mnogo imen odličnih hrvatskih reških trgovcev in obrtnikov. Čas je, da se Hrvatje na Reki postavijo zlasti v gospodarskem oziru na noge ter da pokažejo vrata tujim usiljevalcem, ki pridno delajo na to, da bodi tudi Reka italijanska, kakor bi radi vse Primorje za del podaljšane Italije. Na Hrvatih bodi, dokazati, da još hrvatska Reka ni propadla!

(Novo pevsko društvo) so ustanovili v Planini pri Logatcu, čegar pravila so že potrjena.

(Afera dr. Zuccona v Trstu) bode imela najbrže nekaterih neljubih posledic za one, ki so jo izzvali, kajti kakor poročila tržaška »Edinost«, popravljajoč naše poročilo o tej stvari, se je zgodila od strani lahonskih obrekovalcev dr. Zucconu taka krivica, da se mora zanj in njegovo čast, ki je ob jednom čast c. kr. sodišča, potegniti sodišče samo in kaznovati obrekovalce. Naš dopisnik, ki je bil v prvem hipu najbrže o stvari slabo obveščen, nam je poročal, da je dr. Zuccon imenovan c. kr. pristavom za tržaško sodišče, in je najbrže v svojem veselju nad dozdevnim zadoščenjem naši pravični stvari na tržaških oblastvih segel malo predaleč, kar ni zameriti poročevalcem o zamotanih tržaških razmerah. Res je to raj bilo, da je dr. Zuccon kakor že jednoletni c. kr. avskultant na tem sodišču kompetoval za mesto c. kr. pristava in da je bil, kot slovensčine zmožen uradnik, predlagan v imenovanje za to mesto, dočim starejši, a slovensčine nezmožni kompetentje baje niso bili priporočani. Doznajući o tem so zagnali Lahoni in Prusjaki hrup po časopisju, kar vsikdar storé, kadar jim gre za to, da odstranijo od kakega važnega mesta katerega Slovana. V tem slučaju so se celo poslužili zelo neprevidne taktike, — pa kaj je strasti in sovraštvu previdnost! — da so podtikali dr. Zucconu pokvarjenost in krivično postopanje v kazenski zadevi proti Devincem, na katerej razpravi je bil dr. Zuccon zapisnikar. Da je vsled teh insult izostalo vsaj za jedenkrat — imenovanje dr. Zuccona pristavom in da je on izstopil iz državne službe ter se podal k advokaturi, je istotako resnica in popravljamo stvari na ljubo omenjeno poročilo v smislu, prošnem od cenjene »Edinosti«, proseč njo ob jednom, da ima malce potrpljenja z našim poročevalcem, ki vsled drugih svojih opravil ne more biti vedno na viru dogodkov, pa pri vsem tem resno skuša biti hiter in točen v svojih poročilih.

(Pri sv. Katarini v Topolu.) V sredo 8. februvarija sta v tukajšnji župni cerkvi obhajala svojo zlato poroko: Matevž Plešec in Neža Omejec, stariši č. gosp. Antona Plešec, smleškega kapelana. Mož ima 72 let, žena 69. Oba sta se čvrsta, zlasti ženi se leta še ne poznajo. — Ob 10. je bila sv. maša, med katero sta zlatoporočenca prejela sv. obhajilo. Potem je bilo malo pogostovanje v župnišču — ob 1. smo šli v cerkev molit rožni venec in proti večeru so se razkropili sosedje vsi srečno in veseli, da so bili pri zlati poroki — ker taka se dosihdob še ni vršila v naši župni cerkvi.

(Ravnatelj vinarske šole v Mariboru — tujec.) Te dni je bil imenovan novi ravnatelj za vinarsko šolo v Mariboru. Akoravno je za to mesto prosilo več slovenskih ali vsaj slovensčine zmožnih strokovnjakov, dobil je službo neki Friderik Zweifel, doslej učitelj na vinarski šoli v Geisenheimu ob Renu.

(Hrvatski jezik pri mornarici.) Vojno ministerstvo je ukazalo, da se mora mladi naraščaj mornarskih častnikov z ozirom na ogromno večino Hrvatov pri vojni mornarici dobro naučiti hrvatskega jezika, ki bode pričetkom tega leta jeden glavnih predmetov pri kadetskkih izpitih. Ta odlok je povsem opravičen in potreben.

(50letnica brzojavne postaje v Trstu.) V petek je minilo 50 let, odkar so odprli brzojavno postajo v Trstu. Prva uradna sobica je bila v tretjem nadstropju sedanje namestniške palače. Urad je imel jedno 75¹/₂ milje dolgo progo in jeden sam aparat. Od 12. febr. 1849 do konca leta je bilo oddanih 734, vsprejetih 424 brzojavk, skupaj 1158. Dne 18. febr. 1850 so bile dovoljene tudi zasebne brzojavke. L. 1851 je Trst dobil brzojavno zvezo z Benetkami; l. 1854 je urad oddal in dobil na treh progah že 40.000 brzojavk, leta 1859 nad 100.000, l. 1886 nad jeden milijon in l. 1897 na 40 progah nad 2 milijona. L. 1873 je bilo 108 uradnikov, danes znaša število uradnikov

in uradnic 148. Iz početka je manipulacijska pristojbina znašala 2 gld. takratne veljave, prometna pristojbina do 20 besed 5 kr. in dostavna pristojbina 24 kr.

(Ponesrečil se je) minuli petek dve leti stari sin kočarice J. Mrjasec v Zgornjih Pirničah, ko je igraje se padel v kad polno vode in utonil.

* * *

(Bismarcku spomenik) so hoteli postaviti češki Nemci v Hebu, a ga jim je vlada prepovedala.

(Pri zobozdravniku.) Janezka so peljali k zobozdravniku, da mu izdere votli zob. Deček je že kričal, komaj da je zagledal zobozdravnika. Ta ga je tolažil, rekoč: Dečko, nič se ne boj, vsaj ti ne bom nič hudega storil. Janezek pa tujemu možu ni nič zaupal ter je dejal: No, pa sebi izderite najprej zob, da vidim, da res ne bo nič hudega.

(Časopisi za bolnike.) V severo-ameriških zveznih državah izhaja okoli 30.000 raznih listov, in med temi je šest časopisov, kateri so pisani samo za bolnike, in pišejo jih tudi samo bolniki. Večinoma so v njih dopisi raznih bolnikov, ki razlagajo svoje betežnosti, se tolažijo, zabavajo, pritožujejo in posvetujejo,

Društva.

(Pevsko društvo »Slavec«) ima v nedeljo dne 19. t. m. ob 2. uri popoldne v društvenih prostorih v »Narod. domu« svoj redni občni zbor z običajnim vspeedom.

Narodno gospodarstvo.

Nekoliko o neposrednih davkih.

(Konec.)

A dobro vem, da se v nobenem društvu bodisi v gospodarskih zadrugah, bodisi v konsumnih društvih ne pije žganje v prostorih društva, ravno nasprotno, v vseh društvih krščansko-socialne organizacije je ostro prepovedano žganjepitje, marveč oddaja se žganje le kot zdravstveni pripomoček, ali pa imajo tudi društva napačen pojem, da mislijo tudi oddaja denaturiranega spirita je posebnemu davku podvržena. Toda oddaja samo smrdljivega (denaturiranega) špirita, ki se more samo v obrtne namene rabiti, ni podvržena posebnemu davku, ker denaturiran špirit ni več pijača, marveč blago. Oddaja žganih opojnih pijač v nezaprlih posodah, a v množini najmanj $\frac{1}{2}$ l s pridržkom, da se žganje ne sme v prodajalčevih prostorih piti, imenuje se prodaja žganih opojnih pijač na drobno. (§ 1., odstavek 3 postave za kupčijo z žganimi opojnimi pijačami, točenje in prodaja na drobno istih z dne 23. junija 1881. vl. l. 62. odredb. l. št. 30 izdan dne 1. marca 1881) in je za prodajo žganih opojnih pijač na drobno po § 11. št. II. navedene postave plačati samo $\frac{1}{4}$ one svote, katera se mora za žganjetoč plačati!

Poseben davek mora se plačati dvakrat na leto in sicer za prvo polovico prihodnjega leta že meseca decembra prejšnjega leta in za drugo polovico leta najpozneje zadnjega junija, na kar naj se posebno pazi, ker drugače je prav gotova kazen in sicer najmanj dvakratni davek kot kazen in še davek sam. V slučaju kazni naj se pa vedno prosi po dostavi kazenskega odloka za znižanje, ker take prošnje vedno pomagajo. Dela naj se pa ali pri davkariji, ali naj se naprosi kak ljudomil človek, bodisi učitelj ali duhovnik, da napravi rekurz, oziraje se na odlok, in naj se sklicuje v rekurzu na odlok finančnega ministerstva z dne 5. decembra 1884 št. 36402 prosi za znižanje odmerjene kazni, ker višja inštanca sme po tem odloku znižati kazen.

Društva, ki ne izvršujejo žganjetoča, naj pa, ko bodejo šli načelniki meseca junija zopet posebni davek plačevati, pri davkarijah odznanijo žganjetoč, in naj plačajo za drugo polovico posebni davek samo za prodajo žganih opojnih pijač na drobno.

Lahko pa tudi društva, katera so dosedaj plačevala pomotoma posebni davek za žganjetoč in so istinito izvrševala samo prodajo žganih opojnih pijač na drobno, prosijo za povrnitev preplačanega posebnega davka pri finančni oblasti I. instance, katera je kompetentna vsled odloka slav. fin. min. z dne 12. nov. 1881, št. 34.273 take prošnje v lastnem delokrogu reševati. Prošnja bi morala biti nekako tekole sestavljena:

(1 K kolek.) Slavno c. kr. finančno vodstvo v Ljubljani.

Delavsko konsumno društvo v Ž. plačevalo je v I. in II. polovici 1898. l. kakor tudi v I. polovici 1899. l. posebni davek za točenje žganih pijač a polovico leta 10 gld. (reci deset) skupno 30 gld. Ker pa je slavna davkarija v Š. L. ta davek gotovo pomotoma zaračunila, ker se je pri društvu vršila faktično le prodaja žganih opojnih pijač na drobno v smislu postave z dne 23. junija 1881 drž. post. l. št. 62 in odl. l. št. 62 de datto 1. oktobra 1881, § 11. II. oddelek, ne pa žganjetoč žganih opojnih pijač v smislu § 11. I. oddelek, se veleslavno c. kr. finančno vodstvo prosi, podpisanemu društvu preplačani posebni davek za vsako polovico 6 (šest) goldinarjev v skupnem znesku 18 (osemnajst) goldinarjev v smislu visocih odlokov c. kr. finančnega ministerstva z dne 12. novembra 1881, št. 34.273 in z dne 4. decembra 1881, št. 36.644 milostno povrniti.

Ž. dne 1899.

Pečat. Postavna podpisa.

Upam, da te vrstice vsaj nekaj pomorejo, da zasebniki in društva brez potrebe ne plačujejo kaznij, ker ne poznajo zakonitih določil.

M.

„Naša straža.“

Iz časniških poročil je že znano, da se je načelstvo »Naše straže« dne 4. pros. t. l. tako konstituiralo, da je blagajništvo prevzel g. stolni vikar Luka Smolnikar v Ljubljani. V interesu rednega društvenega poslovanja se uljudno prosi, da naj se denarne pošiljatve naslavljajo na g. Luko Smolnikarja, društvu namenjena korespondenca pa na g. dr. I. Brejca v Ljubljani.

V nekem večjem mestu na Slovenskem najde izhoren stalen zaslužek slovenska, perfektno izvežbana šivilja, ki bi bila v stanu vsakovrstne ženske toilete samostojno izdelovati. Spočetka delala bi po hišah, sčasoma ustanovila bi si lahko svojo konfekcijo. Ponudbe naslavljajo naj se na »Našo stražo« v Ljubljani.

Telefonska in brzojavna poročila.

Rogaška Slatina, 13. februv. Slovensko katoliško politično društvo Slatina je zborovalo pri ogromni udeležbi. Poročilo dež. posl. dr. Jurtela so navzoči s posebnim navdušenjem vsprejeli. Resolucije radi slov. vseučilišča in nadsodišča in slovenskih napisov so bile soglasno sprejete, posebno je klic »Proč od Gradeca« ljudstvo z navdušenjem pozdravilo. Živela slovenska sloga in vzajemnost!

Opatija, 13. februvarija. Baron Arensberg, prideljen dvoru nadvojvode Franca Ferdinanda, je tukaj umrl.

Dunaj, 13. februvarija. Ogerski minister-ski predsednik baron Banffy je dospel zjutraj iz Budimpešte in bil opoldne pri cesarju v posebni avdijenci.

Dunaj, 13. februvarija. Stremayr je šel pri najvišjem sodnem dvoru v pokoj, prvi predsednik je sedaj dr. Habietnik, bivši minister v Hohenwartovem kabinetu, in drugi predsednik dr. Steinbach.

Dunaj, 13. februvarija. V Opavi je nekaj sodnijskih uradnikov v disciplinarni preiskavi, ker so se ustavljali izvedenju jezikovnih naredb.

Budimpešta, 13. febr. Dogovori so zopet obtičali. Opozicija neče z Banffy-jem obravnavati, t. r. zahteva, da odstopi. Banffy je šel danes na Dunaj, da poroča cesarju o stanju dogovorov.

Heb, 13. februvarija. Ker je glavarstvo razveljavilo sklep mestne občine (1600 gld. za Bismarckov spomenik), so nacionalci po mestu rogovilili.

Krakovo, 13. februvarija. Shod poljskih zdravnikov in naravoslovcev, kateri je lani pruska vlada prepovedala v Poznanju, bo leta 1900 v Krakovem.

Rim, 13. februvarija. V zadnji seji poslanske zbornice sta pozivala posl. Borsarelli in Ottavi ministra Canevaro, naj se ustavi

napadom ogerskih listov proti italijanskim vinom.

Madrid, 13. februarja. Admirala Cervero je vojno sodišče pozvalo na odgovor radi razdejanja brodovja pri Santiagu.

Washington, 13. februarja. Predsednik Mac Kinley je podpisal mirovno pogodbo s Španijo. — Mej Washingtonom in Filipini se omisli v najkrajšem času kabelska zveza.

Kaneja, 13. februarja. Komisija je izdelala organični statut za Kreta. Po tem dobi Kreta avtonomno vlado, za javni red bo skrbelo orožništvo z mestno stražo, zakonito se priznavajo vsa veroizpovedanja, uradni jezik je grški, izvršilno oblast ima princ Jurij s sodelovanjem odgovornih svetnikov. Člani skupščine, ki jih izvolijo prebivalci in 10 imenuje princ, se snidejo vsako drugo leto.

Manila, 13. februarja. Amerikani so si minuli petek priborili veliko zmago nad vstaši. Polastili so se mesta Calococan ter vseh utrdb. Padlo je veliko število vstašev. Podrobnosti še niso znane.

Umrli so:

10. februarja. Jožefa Gütl, uradnika vdova, 84 let, Špitalske ulice 3, kap.
 11. februarja. Apolonija Hlebs, delavca hči, 73 let, Kolodvorske ulice 16, ostarelost. — Ivana Kotnik, zasebnica, 62 let, Sv. Petra cesta 20, bronchitis.
 12. februarja. Stanislaj Železnik, ključavničarja sin, 3 leta, Krakovske ulice 27, meningitis.
 V bolnišnici:
 8. februarja. Ivan Koprivc, mlinar, 70 let, plućnica. Jera Virant, delavka, 68 let, naduha.
 9. februarja. Jožefa Adam, delavka, 31 let, jetika.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m., srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nobe	Padavina v 24. urah v mm.
11	9 zvečer	738.4	5.0	sr. jzah.	jasno	
12	7. zjutraj	736.9	5.4	p. m. zah.	del. jasno	0.0
	2. popol.	735.6	8.2		skoro oblč.	
12	9. zvečer	735.2	6.8	p. m. jzah.	oblačno	
13	7. zjutraj	736.5	4.3	sr. svzah.	skoro oblč.	
	2. popol.	736.5	10.4	sr. zhjzah.	del. jasno	0.0
Srednja temperatura sobote				4.5°	normale: -0.6°	
Srednja temperatura nedelje				6.8°	normale: -0.5°	

Tržne cene v Ljubljani

dné 11. februarja.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	10 50	Špeh povojen, kgr.	70
Rež, "	8 80	Surovo maslo, "	85
Ječmen, "	7 50	Jajce, jedno, "	24
Oves, "	6 50	Mleko, liter, "	7
Ajda, "	8 70	Goveje meso, kgr.	58
Proso, "	6 50	Telečje, "	60
Koruza, "	5 70	Svinjsko, "	48
Krompir, "	2 50	Koštrunovo, "	40
Leča, hktl., "	12 —	Piščanec, "	50
Grah, "	8 —	Golob, "	30
Fižol, m. stot.	11 50	Seno, m. stot.	2
Maslo, kgr.	96	Slama, "	1 80
Mast, "	70	Drva trda, 4 kub. m.	6 50
Špeh svež, "	65	" mehka, 4 "	4 50

Vabilo

na

redni občni zbor

„Hranilnice in posojilnice v Srednji vasi, registr. zadruga z neomejeno zavezo“,

ki se bo vršil

dné 5. marca 1899 ob 4. uri popoldne v Boh. Srednji vasi v zadrugi pisarni.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računskega pregledovalca.
3. Potrjenje računa za leto 1898.
4. Volitev načelstva, račun. pregledovalca in njegovega namestnika.
5. Razni nasvèti.

V Srednji vasi, dné 11. februarja 1899.

178 1—1

Načelstvo.

Spreten

orgljavec in pevovodja ter večš cerkovnik,

ki bi sprejel tudi **tajništvo** ali kaj sličnega, želi radi tehtnih vzrokov **dobiti novo službo.** Več pové upravništvo »Slovenca«.

152 2—2

VABILO

k

rednemu občnemu zboru

konsumnega društva v Zgor. Kašlju,

kateri se vrši

v nedeljo, 26. febr. 1899, ob 4. uri popoldne v društveni prodajalnici.

Vspored:

1. Pozdrav načelnika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Odobritev računov za leto 1898.
5. Volitev tajnika in blagajnika.
6. Volitev nadzorstva.

K obilni udeležbi uljudno vabi

177 1—1

načelstvo.

Vabilo

k

rednemu občnemu zboru

posojilnice v Radovljici,

registr. zadruga z omejenim poročtvom,

kateri se bo vršil

v četrtek, dné 23. t. m., ob 4. uri popoldne v gostilniških prostorih g. Fr. Kunstel-na v Radovljici

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo ravnateljstva.
2. Potrjenje letnega računa.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Izvolitev ravnateljstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

179 1—1

Ravnateljstvo.

Isče se 151 3-3

cerkvenik in organist.

Kjé, pové upravništvo »Slovenca«. — Prvi pogoj cerkvenega služabnika: dostojno obnašanje.

180 1—1

Bog vsemogočni, Gospod življenja in smrti, je poklical svojega zvestega služabnika velečastitega gospoda

Antona Brodnik-a

bivšega c. kr. gimn. profesorja in duhovnega pomočnika v pok. večkrat previdenega s sv. zakramenti, danes 12. februarja ob 1/2. uri po noči po dolgi boleznii v večnost v 68. letu njegove starosti.

Pogreb je v ponedeljek popoldne ob 3. uri iz »Leonišča« v Vodmatu na pokopališče k sv. Krištofu.

Sv. maše za dušni pokoj rajnega gospoda se bodo brale v raznih cerkvah.

Blagega pokojnika priporočamo v molitev.

V Ljubljani, dné 12. februarja 1899.

Duhovniki tovariši.

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1, v Knezovi hiši,

obrestuje hranilne vloge po

785 10—7

4 1/2 odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldan in od 3. do 6. ure popoldan.

Poštnega hranilničnega urada šte. 828.406.

Telefon šte. 57.

Dunajska borza.

Dné 13. februarja.		Dné 11. februarja.		Kreditne srečke, 100 gl.	
Skupni državni dolg v notah	101 gl. 65 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gl.	173 gl. — kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	170
Skupni državni dolg v srebru	101	5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	158	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	20
Avstrijska zlata renta 4%	120	Državne srečke l. 1864, 100 gl.	194	Rudolfove srečke, 10 gl.	26
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99	Salmove srečke, 40 gl.	85
Ogerska zlata renta 4%	119	Tisine srečke 4%, 100 gl.	139	St. Genois srečke, 40 gl.	81
Ogerska krona renta 4%, 200	97	Dunavske vravnave srečke 5%	130	Waldsteinove srečke, 20 gl.	60
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	919	Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	108	Ljubljanske srečke	24
Kreditne delnice, 160 gl.	367	Posojilo goriškega mesta	112	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	158
London vista	120	4% kranjsko deželno posojilo	98	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3500
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	Zastavna pisma av. osr. zem. kred. banke 4%	98	Akcije tržaškega Lloyda, 500 gl.	435
20 mark	11	Prijoritete obveznice državne železnice	222	Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	67
20 frankov (napoleonodor)	9	južne železnice 3%	180	Splošna avstrijska stavbinska družba	115
Italijanski bankovci	44	južne železnice 5%	125	Montanska družba avstr. plan.	288
C. kr. cekini	5	dolenjskih železnic 4%	99	Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	183
				Papirnih rubljev 100	127

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l., Wallzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svèti za dosogo kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavníc.